

10. Гузела М. До питання про суд присяжних за кримінальним процесуальним законодавством України. *Вісник Національного університету "Львівська політехніка". Юридичні науки.* 2017. № 861. С. 427-431.
11. Грицаєнко Р. Правовий статус присяжних в умовах вдосконалення інституту суду присяжних в Україні. *Підприємництво, господарство і право. Гарантія.* 2018. С. 270-273.
12. Логвиненко А. О. Суд присяжних в Україні: проблеми теорії та практики. *Юридичний вісник. Повітряне і космічне право.* 2018. № 1. С. 177-181.
13. Новоселова В. В. Правова культура присяжних засідателів в Україні: поняття і зміст. *Вісник Запорізького національного університету. Юридичні науки.* 2013. № 3. С. 42-48.
14. Солодков А. А. Сучасні світові моделі суду присяжних. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету.* Серія: Юриспруденція. 2014. Вип. 10-2(2). С. 133-135.
15. Федоров І. В. Щодо подальшого удосконалення суду присяжних в Україні з урахуванням світового досвіду. *Соціально-гуманітарний вісник.* 2019. Вип. 25. С. 250-251.

Stetsenko V. Y., Miakota V. Features of the trial of criminal cases in a jury trial.

The article examines the problems of implementation of the institute of jury trial in Ukraine. Emphasis is placed on the advantages and disadvantages of this institution, the problems of procedural procedure for consideration and resolution of criminal proceedings in a jury trial, trends in improving the legal status of jurors, and draws attention to the need for judicial reform to create effective legislation in which Ukrainian citizens could exercise their right to direct participation in the administration of justice enshrined in the Constitution.

Keywords: jury trial, legal status, justice, board, criminal proceedings.

ІНФОРМАЦІЙНЕ ПРАВО

УДК 340.12:316.77(477)

Золотар О. О., Матвійчук І. А.

ЗАКОН УКРАЇНИ ПРО ОСНОВНІ ЗАСАДИ РОЗВИТКУ ІНФОРМАЦІЙНОГО СУСПІЛЬСТВА В УКРАЇНІ НА 2007–2015 РОКИ. АНАЛІЗ ДОСЯГНЕННЯ ЦІЛЕЙ

Технології все частіше використовуються у найрізноманітніших сферах нашого життя. Вони спрощують та пришвидшують багато операцій, що дозволяє значно спростити певні процеси, тому більшість установ стараються все більше використовувати технології, оскільки вони вигідні і їм і користувачам. Незважаючи на те, що в Україні більшість громадян відкриті до нових технологій та охоче їх використовують, ми відстаємо в розвитку інформаційного суспільства, якщо порівнювати з США чи країнами Європи. Одним із шляхів зменшення цього розриву став Закон України про основні засади розвитку інформаційного суспільства в Україні на 2007–2015 роки [1]. У ньому прописані основні цілі, що мали бути досягнуті за вказані роки, тому проведено аналіз основних цілей: які з них було виконано повністю або частково, а які досі залишаються лише планами. Зроблено висновок, що в Україні відбулося багато позитивних змін, але вони не є достатніми для даного етапу розвитку технологій.

Ключові слова: технології, інформаційне суспільство, аналіз цілей, інформаційно-комунікаційні технології.

За останні кілька десятиліть наш світ достатньо сильно змінився, а якщо точніше – то його змінили технології. Вони розвивалися (та і продовжують це робити) настільки швидко, що за цей час перейшли з стадії машин, якими вмiли користуватися лише

науковці та люди зі спеціальною освітою до технологій, які стали невід’ємною частиною повсякденного життя будь-якої людини незалежно від професії, інтересів та знань. Зараз важко уявити наше життя без смартфонів, ноутбуків чи інтернету, проте це лише невелика частина сучасних технологій (лише вершина айсбергу). І можна сказати напевне, що цей розвиток продовжиться ще не одне десятиліття і технології будуть продовжувати ставати невід’ємною частиною все більшої кількості сфер нашого життя.

Враховуючи досвід початку 2020 року, коли світ зіштовхнувся з пандемією COVID-19, ще більшого значення набуло життя у віртуальному світі – починаючи від навчання і роботи в дистанційній формі, враховуючи онлайн-покупки, онлайн-вечірки, а навіть – релігійні обряди онлайн. В таких умовах рівень правового регулювання та стан виконання законодавства, що регулює відносини у інформаційному просторі та які відбуваються за допомогою інформаційних технологій є критично важливим.

Питання інформаційного законодавства є актуальним, йому присвячені праці І. М. Арістової, К. І. Белякова, О. Д. Довганя, В. Г. Пилипчука, В. С. Цимбалюка та інших. Особливу увагу заслуговує кандидатська дисертація П. В. Кіндрата на тему “Теоретичні засади оцінки ефективності законодавства в інформаційній сфері”, захищена в 2017 році [2].

З розвитком інформаційно-комунікаційних технологій інформація та знання останнім часом набувають все більшої цінності та значення і ми поступово перетворюємося в інформаційне суспільство. В енциклопедичному словнику з державного управління пояснюється: *інформаційне суспільство – це концепція постіндустріального суспільства, нова історична фаза розвитку цивілізації, в якій головними продуктами виробництва є інформація та знання* [3]. Основними ознаками інформаційного суспільства є:

- підвищення ролі інформації і знань у житті суспільства;
- зростання частки інформаційних комунікацій, продуктів і послуг у ВВП;
- створення глобального інформаційного простору, що забезпечує ефективну інформаційну взаємодію людей, їх доступ до світових ресурсів і задоволення їхніх потреб в інформаційних продуктах та послугах.

Таким чином можемо зробити висновок, що ми живемо в інформаційному суспільстві. За останні роки технології сильно змінили наше суспільство та спосіб життя громадян. Молоде покоління в Україні відкрите до нових технологій і не поступається своїм однолітками з інших більш розвинених країн. Проте процес перетворення України в інформаційне суспільство триває вже достатньо довгий час і він не є настільки простим і швидким, тому ми відстаємо від багатьох розвинених країн. Крім того, становлення інформаційного суспільства у нас почалося пізніше ніж у країнах Європи та США і ми не можемо наздогнати їх до цього часу. Саме тому українська політика направлена на стимулювання розвитку інформаційного суспільства, інформаційно-комунікаційних технологій та реалізує це через різноманітні закони, укази, постанови та розпорядження та спеціально розроблені Програми та Плани дій. Одним із таких став закон про основні засади розвитку інформаційного суспільства в Україні на 2007–2015 рр. В ньому зазначається, що *“одним з головних пріоритетів України є прагнення побудувати орієнтоване на інтереси людей, відкрите для всіх і спрямоване на розвиток інформаційне суспільство, в якому кожен міг би створювати і накопичувати інформацію та знання, мати до них вільний доступ, користуватися і обмінюватися ними, щоб надати можливість кожній людині повною мірою реалізувати свій потенціал, сприяючи суспільному і особистому розвитку та підвищуючи якість життя”*. Цей закон є першим, що був спрямований на формування інформаційного суспільства в Україні.

Положення цього закону були спрямовані на підвищення національної конкурентоспроможності та рівня життя населення, забезпечення прав і свобод людини, надання рівного якісного доступу до інформації, освіти, послуг закладів охорони здоров’я, створенню нових робочих місць і розширенню можливостей щодо працевлаштування населення, забезпеченню соціального захисту вразливих верств населення. Вже пройшло

достатньо багато часу після прийняття закону і тепер, в 2020 році, ми можемо оцінити чи було досягнуто цілей поставлених на 2007–2015 роки та наскільки якісно вони були впроваджені. А також порівняти зміни, що були зроблені з цей проміжок часу зі змінами за останні роки.

1. Прискорення розробки та впровадження ІКТ в усі сфери суспільного життя. Зрушення в даному напрямку відбуваються, в останні роки активно впроваджують ІКТ в діяльність органів державної влади та органів місцевого самоврядування, наприклад електронні декларації, кабінет електронних сервісів, застосунок “Дія”. Проте не всі ці впровадження відбулися в зазначений в законі період і доволі велика частина з них відбулася пізніше (в останні роки), але мабуть найголовніше те, що ці зміни все-таки відбуваються. На нашу думку, це позитивні зміни які важко не помітити, проте вони ще реалізовані не до кінця і не на тому рівні як хотілося б особливо якщо порівнювати з більш розвиненими країнами.

Водночас, слід звернути увагу, що такі за стосунки як “Дія”, інші подібні мають враховувати загрози персональним даним користувачів, та й взагалі кіберзагрози. Їх впровадження має бути регламентовано відповідними нормативно правовими актами. Окрім того – їх використання суттєво залежить від рівня цифрової грамотності населення, що розкрито в наступному положенні.

2. Забезпечення комп’ютерної та інформаційної грамотності населення. Цей пункт передбачає створення системи освіти, орієнтованої на використання новітніх ІКТ у формуванні всебічно розвиненої особистості. На нашу думку, цей пункт був реалізований в недостатньому обсязі якщо і був реалізований взагалі. Крім того в цій сфері найбільше відчувається розрив між великими містами, та маленькими населеними пунктами в першу чергу в звичайній освіті. Тому за успіхи у впровадженні ІКТ в даному випадку навіть мова не йде. Проте в той же час, деякі проблеми є спільними для всіх (хоча і виражені в різній ступені) і виникають також і у закладах освіти у великих містах: не завжди знаходиться достатнє фінансування і не завжди є достатньо бажання та відкритості до нового у самих працівників системи освіти, які можуть бути прибічниками більш традиційних методів виховання та здобуття знань.

Суттєво підтверджує це власний довід дистанційної освіти зараз. Автори цієї статті є студентом і викладачем. Ми безпосередньо зіштовхнулись з порушенням низки прав (на освіту, на умови праці тощо) у зв’язку з неякісною організацією і відсутністю належного правового регулювання процесу дистанційної освіти.

3. Державна підтримка нових “електронних” секторів економіки (торгівлі, надання фінансових і банківських послуг тощо). На нашу думку, ця ціль є однією з досягнутих. В Україні діє інтернет-банкінг, який представляє доволі велику кількість послуг, що можуть бути виконані онлайн без візиту до відділення банку. Громадяни активно користуються їхніми послугами та вже давно оцінили зручність такого підходу в банківській сфері, для багатьох людей вони стали вже невід’ємною частиною проведення банківських операцій. А в умовах карантину це стало єдиною можливою формою здійснення більшості операцій.

4. Створення загальнодержавних інформаційних систем, насамперед у сферах охорони здоров’я, освіти, науки, культури, охорони довкілля. Мабуть найбільш помітними змінами для даного пункту є зміни в сфері охорони здоров’я, адже медична реформа містить в собі впровадження ІКТ в медицину, а саме створення електронної медичної системи для пацієнтів, лікарів, медичних закладів. Проте в цьому випадку всі зміни знову відбулися вже після зазначеного в законі періоді. Також на даний момент нова система працює ще не на тому рівні щоб вона була достатньо зручною для використання і відносно невеликий відсоток людей користується нею, проте, на нашу думку, це лише питання часу.

5. Державна підтримка використання новітніх ІКТ засобами масової інформації. В Україні засоби масової інформації це ще одна сфера, яка широко використовує ІКТ і українські ЗМІ не поступаються закордонним колегам. Можливо однією із причин є те,

що вони зазвичай орієнтуються на закордонні ЗМІ та на аудиторію, що спонукає до використання ІКТ. Проте ці всі позитивні зміни відбулися не завдяки державній підтримці, як було вказано в законі, а силами самих ЗМІ.

Водночас, слід зауважити, що держава суттєво втратила можливість впливати на медіа ринок, в Україні він належить олігархічним структурам, і по суті не забезпечується основна інформаційна функція держави – гарантування інформування населення у відповідності до журналістських стандартів.

б. Вдосконалення законодавства з регулювання інформаційних відносин та покращення стану інформаційної безпеки в умовах використання новітніх ІКТ. В Україні створено обширну, але не достатню законодавчу базу для інформаційної політики. Основний недолік існуючих законів - недостатньо ефективні механізми впровадження і реалізації цих законів. Наприклад, як відомо в Україні поширене піратство у сфері інтелектуальної власності. Ця проблема є яскравим прикладом того, що ця ціль не була досягнута ні за період вказаний в законі, ні за останні роки і на мою, ця ціль не буде досягнута ще достатньо довгий час. Адже проблема полягає не лише в законах чи їх впровадженні, а й також у звичках користувачів.

Окрім того, багаторічною проблемою інформаційного законодавства в Україні є те, що воно формувалось безсистемно і під впливом різних моделей правового регулювання інформаційної сфери [4].

Висновки. В цілому, в Україні відбулося багато позитивних змін у напрямку створення інформаційного суспільства та нормативно-правового врегулювання відповідних суспільних відносин. Звісно не все було втілено в життя, проте його реалізація в майбутньому є необхідною умовою життєздатності України як держави та забезпечення належного рівня демократичних правових суспільних відносин. Важливо, що і суспільство, і держава не лише є відкритими до таких змін, а й підтримують їх. Адже йдеться не лише про те, щоб спростити та зробити більш комфортними багато сфер життя, а й про розбудову “орієнтованого на інтереси людей, відкритого для всіх і спрямованого на розвиток інформаційного суспільства”, як це задекларовано в аналізованому Законі.

Використані джерела:

1. Про Основні засади розвитку інформаційного суспільства в Україні на 2007–2015 роки : Закон України від 9.01.2007 р. № 537-V. ВВР України. 2007. № 12. Ст. 102.
2. *Кіндрат П. В.* Теоретичні засади оцінки ефективності законодавства в інформаційній сфері : дис. ... кандидата юрид. наук : 12.00.07 / НДІ інформатики і права НАПрН України. Київ, 2017. 259 с.
3. Енциклопедичний словник із державного управління / [уклад. Ю. П. Сурмін, В. Д. Бакуменко, А. М. Михненко та ін.] ; за ред. Ю. В. Ковбасюка, В. П. Трошинського, Ю. П. Сурміна. Київ : НАДУ, 2010. 820 с.
4. Золотар О. О. Інформаційна безпека людини: теорія і практика : монографія. Київ : “АртЕк”, 2018. 446 с.

Zolotar O., Matviichuk I. Law of ukraine on the basic principles for the development of an information - oriented society in ukraine for 2007-2015. analysis of the achievement of goals.

Technologies are increasingly being used in various areas of our lives. They simplify and expedite many operations, which greatly simplifies certain processes, which is why most institutions are increasingly trying to use technology as it is beneficial to them and users. Despite the fact that most citizens in Ukraine are open to new technologies and willing to use them, we are lagging behind in the development of the information society when compared to the US or European countries. One of the ways to reduce this gap was the Law of Ukraine On the Basic Principles for the Development of an Information-Oriented Society in Ukraine for 2007–2015. It spells out the main goals that were to be achieved in the specified years, so the analysis of the main goals was performed: which of them were fulfilled in whole or in part, and which still remain only plans. It is concluded that there have been many positive changes in Ukraine, but they are not sufficient for this stage of technology development.

Keywords: *technologies, information society, goal analysis, information and communication technologies.*